

Ekonomski fakultet – Podgorica

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE

Izvještaj o tokovima gotovine

Izvještaj o tokovima gotovine treba sastaviti u skladu sa **MRS 7 Izvještaj o tokovima gotovine**, a na obrascima propisanim od strane profesionalne organizacije.

Izvještaj o tokovima gotovine obezbjeđuje podatke o izvorima (pribavljanju) i upotrebi (odlivima) likvidnih sredstava preduzeća u toku računovodstvenog perioda.

Izveštaj o tokovima gotovine

Izveštaj o tokovima gotovine, kada se koristi zajedno sa ostalim finansijskim izveštajima, pruža informacije koje omogućavaju korisnicima da procijene:

- ☐ **promjenu neto imovine entiteta,**
- ☐ **njegovu finansijsku strukturu (uključujući njegovu likvidnost i solventnost) i**
- ☐ **njegovu sposobnost da utiče na iznose i vremensko određenje tokova gotovine, kako bi se prilagodio promenljivim okolnostima i mogućnostima.**

Izveštaj o tokovima gotovine

Informacije o tokovima gotovine su korisne u procjeni sposobnosti entiteta da generiše gotovinu i ekvivalente gotovine i omogućuje korisnicima da razviju modele za procjenu i poređenje sadašnje vrijednosti budućih tokova gotovine različitih entiteta.

One takođe povećavaju uporedivost izveštaja o poslovnoj uspješnosti različitih entiteta, jer eliminišu efekte korišćenja različitih računovodstvenih postupaka za iste transakcije i poslovne događaje. (paragraf 4 MRS 7).

Izveštaj o tokovima gotovine

Novčani tokove je moguće grupisati u tri kategorije:

- ☐ gotovinski tokovi operativne aktivnosti
- ☐ gotovinski tokovi aktivnosti investiranja
- ☐ gotovinski tokovi aktivnosti finansiranja

Izvještaj o tokovima gotovine

Po definiciji iz MRS 7, paragraf 6 Gotovinski tokovi su prilivi i odlivi gotovine i gotovinskih ekvivalenata

Izvještaj o tokovima gotovine

Gotovinski tok nijesu:

- trošak amortizacije
- uplata gotovine iz blagajne na žiro račun
- donošenje odluke o isplati dividende akcionarima
- obračunati prihod od prodaje
- kupovina materijala na kredit i utrošak materijala u proizvodnji
- pribavljanje opreme na kredit ili na finansijski lizing

Izvještaj o tokovima gotovine

U našoj praksi pojam gotovine obuhvata:

- gotovinu na žiro i tekućem računu,
- izdvojena novčana sredstva i akreditive,
- devizne račune i
- gotovinu u blagajni.

Izvještaj o tokovima gotovine

Gotovinski ekvivalenti su kratkoročna visoko likvidna ulaganja koja se sa beznačajnim rizikom mogu pretvoriti u gotovinu i koja nijesu pod uticajem značajnog rizika promjene vrijednosti.

Na primjer: fondovi tržišta novca, komercijalni papiri, blagajnički zapisi i sl.

Kod nas – čekovi, mjenice itd.

Izvještaj o tokovima gotovine

Izvještaj o tokovima gotovine daje informaciju o likvidnosti preduzeća.

Bilans stanja i bilans uspjeha ne daju odgovor na pitanja:

- 1. Koliki je priliv gotovine preduzeće ostvarilo u posmatranom periodu?**
- 2. Iz kojih izvora potiče gotovina?**
- 3. Koliki su ukupni odlivi gotovine i koliko to iznosi pojedinačno po aktivnostima i sl.**

Izveštaj o tokovima gotovine

Na osnovu Izveštaj o tokovima gotovine akcionari, kreditori i dugi stejkholderi donose zaključke o sledećim pitanjima:

1. **Da li je preduzeće sposobno da u budućnosti ostvaruje pozitivne gotovinske tokove?**
2. **Kolika je sposobnost preduzeća da plaća obaveze i dividende?**
3. **Postoji li potreba preduzeća za eksternim izvorima finansiranja?**

Izveštaj o tokovima gotovine

U MRS 7, **paragraf 10** predviđeno je da Izveštaj o novčanim tokovima treba da izveštava o gotovinskim tokovima razvrstanim po **operativnim aktivnostima, aktivnostima investiranja i aktivnostima finansiranja.**

Na obrascu Izveštaj o tokovima gotovine iskazuju se prilivi, odlivi i neto novčani tok, odvojeno po pojedinim vrstama aktivnosti.

Podatak o stanju gotovine dobija se zbrajanjem neto gotovinskih tokova utvrđenih po pojedinačnim aktivnostima i početnog salda gotovine.

Izvještaj o tokovima gotovine

Po definiciji (paragraf 6) **operativne aktivnosti su glavne aktivnosti koje proizvode prihod preduzeća i druge aktivnosti koje nijesu aktivnosti investiranja ili finansiranja.**

Gotovinski tokovi iz operativne aktivnosti uglavnom proizilaze iz glavnih aktivnosti preduzeća iz kojih se ostvaruje prihod.

Izvještaj o tokovima gotovine

Prilivi gotovine (operativna aktivnost)

- **Naplaćena realizacija od prodaje proizvoda i usluga**
- **Naplaćena kamata i dividenda**
- **Ostale naplate iz poslovanja i naplate vanrednih pozicija**

Izveštaj o tokovima gotovine

Odlivi gotovine (operativna aktivnost)

- **Isplaćeno dobavljačima**
- **Isplaćene zarade**
- **Isplaćene kamate**
- **Plaćanje poreza na dobitak**
- **Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda**
- **Vanredna plaćanja iz poslovanja, npr. po sudskim sporovima**

Izvještaj o tokovima gotovine

Naplaćena kamata i dividende i isplaćene kamate mogu se razvrstati u gotovinski tok iz operativne aktivnosti (MRS 7, paragraf 31 do 34)

Alternativno, naplaćena kamata i dividenda mogu se razvrstati u aktivnosti investiranja, a isplaćena kamata u aktivnost finansiranja.

Isplaćene dividende nijesu uvrštene u gotovinski tok operativne aktivnosti, pošto se one **primarno** svrstavaju u odliv iz aktivnosti finansiranja, a **alternativno** rešenje je mogućnost da se isplaćene dividende iskažu kao odliv iz operativne aktivnosti.

Izveštaj o tokovima gotovine

Gotovinski tokovi iz operativne aktivnosti, **iz paragrafa 14 MRS 7 su:**

1. Prilivi gotovine od prodaje robe i pružanja usluga;
2. Prilivi gotovine od tantjema, naknada, provizija i drugih prihoda;
3. Gotovinske isplate dobavljačima za robu i usluge;
4. Gotovinske isplate zaposlenima i za njihov račun;
5. Gotovinska primanja i izdavanja osiguravajućeg društva za premije i odštetne zahtjeve, anuitete i druga prava iz polise osiguranja
6. Gotovinska plaćanja ili povraćaj poreza na dobitak, osim ako se ne mogu identifikovati kao aktivnosti finansiranja ili investiranja
7. Prilivi gotovine i isplate po ugovorima koji služe za poslovne ili trgovačke svrhe;

Izvještaj o tokovima gotovine

Po definiciji (**paragraf 6**) aktivnosti investiranja (investicione aktivnosti) su sticanje i otuđivanje dugoročne imovine i drugih ulaganja, koja nijesu uključena u ekvivalente gotovine.

Aktivnosti investiranja nazivaju se i ulagačkim aktivnostima.

Izveštaj o tokovima gotovine

Prilivi gotovine **(aktivnost investiranja)**

- Naplaćeno od prodaje vrednosnih papira (osim onih koji predstavljaju gotovinske ekvivalente) ili nepokretnosti i opreme
- Prilivi od naplate glavnice kredita

Izveštaj o tokovima gotovine

Odlivi gotovine **(aktivnost investiranja)**

- Isplaćeno za kupovinu vrednosnih papira (osim onih koji predstavljaju gotovinske ekvivalente) ili nekretnina, postrojenja i opreme
- Isplaćeni krediti i zajmovi.

Izvještaj o tokovima gotovine

U paragrafu 16 MRS 7 dati su primjeri gotovinskih tokova koji nastaju iz aktivnosti investiranja:

- Gotovinske isplate za nabavku nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalnih i drugih stalnih sredstava. Ove isplate obuhvataju i one koje se odnose na kapitalizovane troškove razvoja i izgradnju nekretnina, postrojenja i opreme u sopstvenoj režiji
- Prilivi gotovine od prodaje nekretnina, postrojenja i opreme, nematerijalnih i drugih stalnih sredstava.
- Odlivi gotovine za sticanje vlasničkih ili dužničkih instrumenata drugih preduzeća i udjela u zajedničkim poduhvatima (osim odliva za instrumente koji se smatraju ekvivalentima gotovine, ili za one koji se čuvaju u svrhu trgovanja ili poslovanja)
- Gotovinski prilivi od prodaje akcijskog kapitala ili instrumenata zaduživanja drugih preduzeća i učešća u zajedničkim poduhvatima (osim plaćanja za one instrumente koji se smatraju ekvivalentima gotovine ili za one koji se čuvaju u svrhu trgovanja ili poslovanja)

Izveštaj o tokovima gotovine

- Gotovinski avansi i zajmovi dati drugim strankama (osim avansa i zajmova koje je dala finansijska institucija).
- Prilivi gotovine od otplate avansa i zajmova koji su dati drugim strankama (osim avansa i zajmova koje je dala finansijska institucija).
- Gotovinske isplate za terminske ugovore, forverde, opcijske ugovore i kompezacijske ugovore osim kad se ti ugovori drže za svrhe trgovanja ili poslovanja i za isplate i klasifikuju kao finansijske aktivnosti
- Prilivi gotovine od terminskih ugovora, forverda, opcijskih ugovora i kompezacijskih ugovora osim kad se ti ugovori drže za svrhe trgovanja ili poslovanja i klasifikuju kao finansijske aktivnosti

Izvještaj o tokovima gotovine

Po definiciji (paragraf 6) **aktivnosti finansiranja** jesu aktivnosti koje su vezane za promjena u veličini i sastavu kapitala i za pozajmljivanje finansijskih sredstava.

Izvještaj o tokovima gotovine

Prilivi gotovine (aktivnost finansiranja)

- **Prilivi gotovine od kratkoročnih i dugoročnih zajmova.**
- **Primljena gotovina od vlasnika kapitala (emisija akcija i sl.)**

Izvještaj o tokovima gotovine

Odlivi gotovine (aktivnost finansiranja)

- **Odlivi po osnovu otplate zajmova (bez kamate alternativno i isplata kamate)**
- **Isplate vlasnicima (povraćaj kapitala, isplata dividende)**

Izveštaj o tokovima gotovine

U paragrafu 17 MRS 7 dati su primjeri gotovinskog toka koji nastaje iz aktivnosti finansiranja:

- Gotovinski prihodi od emitovanja akcija ili drugih instrumenata akcijskog prava
- Gotovinske isplate vlasnicima da bi se pribavile ili otkupile akcije preduzeća
- Gotovinski priliv od emitovanja obveznica, zajmova, mjenica, bonova, hipoteka i ostalih kratkoročnih ili dugoročnih uzajmljivanja
- Gotovinske isplate uzajmljenih iznosa
- Gotovinske isplate od strane zakupca za smanjenje neizmirene obaveze koja se odnosi na finansijski lizing.

Izvještaj o tokovima gotovine

MRS 7 - Izvještaj o tokovima gotovine postavljena i drugi zahtjeve koji se tiču izvještavanja o gotovinskim tokovima, a koji se odnose na:

- **Određene slučajeve izvještavanja o gotovinskim tokovima na neto osnovi.**
- **Gotovinske tokove strane valute.**
- **Vanredne pozicije.**
- **Kamate i dividende.**
- **Poreze na dobitak.**
- **Investicije u preduzeća kćeri, pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate.**
- **Pribavljanje i prodaju preduzeća kćeri i drugih poslovnih jedinica.**
- **Prikazivanje komponenti gotovine i gotovinskih ekvivalenata i usklađenosti iznosa iz izvještaj o novčanim tokovima sa odgovarajućim pozicijama Bilansa stanja.**

Izveštaj o tokovima gotovine

Paragrafi 22 do 24 MRS 7 odnose se na izvještavanje o gotovinskim tokovima na neto osnovi.

O određenim gotovinskim tokovima nastalim iz operative aktivnosti, aktivnosti investiranja i aktivnosti finansiranja može da se izvještava na neto osnovi. To su:

- ☐ Gotovinska primanja i isplate za račun kupaca kada gotovinski tokovi odražavaju prije aktivnosti kupaca nego preduzeća.
- ☐ Gotovinska primanja i isplate za pozicije za koje je brz obrt, iznosi su veliki a dospijevanja kratka

Izvještaj o tokovima gotovine

Paragrafi 22 do 24 MRS 7 odnose se na izvještavanje o gotovinskim tokovima na neto osnovi.

Primeri gotovinskih primanja i izdavanja navedenih u paragrafu 22(a) su:

- primanje i isplate depozita po viđenju banke;
- gotovinska sredstva koja za kupce drži investicioni entitet; i
- zakupnine prikupljene za račun vlasnika nekretnina i koje su mu isplaćene.

Izveštaj o tokovima gotovine

Paragrafi 22 do 24 MRS 7 odnose se na izvještavanje o gotovinskim tokovima na neto osnovi.

Primeri gotovinskih primanja i izdavanja navedenih u paragrafu 22(b) su dati avansi i otplata za:

- iznos glavnice duga korisnika kreditnih kartica;
- kupovinu i prodaju investicija; i
- druge kratkoročne pozajmice, na primer, one čiji je rok dospeća tri meseca ili kraći.

Izvještaj o tokovima gotovine

Paragrafi 25 do 28 MRS 7 odnose se na evidentiranje gotovinskih tokova koji nastaju u stranoj valuti.

Gotovinski tokovi koji nastaju iz transakcija u stranoj valuti treba da se evidentiraju u preduzeću po važećem kursu na dan gotovinskog toka.

(važeći kurs između izvještajne i strane valute)

Izvještaj o tokovima gotovine

Gotovinske tokove stranog preduzeća kćeri trebalo bi prikazati po valutnom kursu između izvještajne valute i strane valute na dan gotovinskih tokova

Izvještaj o tokovima gotovine

Gotovinski tokovi iz vanrednih pozicija iskazuju se odvojeno u okviru aktivnosti kojima pripadaju.

Vanredne pozicije koje se ne mogu pridružiti aktivnostima investiranja ili aktivnostima finansiranja iskazuju se u okviru operativnih aktivnosti.

Izveštaj o tokovima gotovine

Na objavljivanje kamata i dividendi odnose se **paragrafi 31 do 34 MRS 7**.

Gotovinske tokove koji se odnose na **primljene i plaćene kamate i dividende** treba odvojeno objelodaniti. Ovi prilivi i odlivi se konzistentno razvrstavaju iz perioda u period, bilo kao operativne aktivnosti, bilo kao aktivnosti investiranja i aktivnosti finansiranja.

Izvještaj o tokovima gotovine

Kamate i dividende saglasno paragrafu 33 i 34 MRS 7 razvrstavaju se po aktivnostima na sledeći način:

Izvještaj o tokovima gotovine

	Primarno	Alternativno
Isplata kamata	Odliv operativne aktivnosti	Odliv aktivnosti finansiranja
Isplata dividendi	Odliv aktivnosti finansiranja	Odliv operativne aktivnosti
Naplata kamate	Priliv operativne aktivnosti	Priliv aktivnosti Investiranja
Naplata dividende	Priliv operativne aktivnosti	Priliv aktivnosti investiranja

Izveštaj o tokovima gotovine

Na objavljivanje poreza na dobitak odnose se paragrafi 35 i 36 MRS7.

Gotovinski tokovi koji nastaju iz poreza na dobitak trebalo bi da budu objelodanjeni odvojeno i trebalo bi da budu razvrstani kao gotovinski tokovi iz operativnih aktivnosti, izuzev ako se mogu posebno identifikovati sa aktivnostima finansiranja ili investiranja.

Izvještaj o tokovima gotovine

Na objavljivanje gotovinskih tokova koji proističu iz investicija u preduzeća kćeri, pridružena preduzeća i zajedničke poduhvate odnose se **paragrafi 37 i 38 MRS 7**.

Sažeto kazanao:

- Kada računovodstveno obuhvatanje ulaganja u zavisna preduzeća ili pridružena preduzeća, u obračunu koristi metod udjela ili metod troškova, ulagač ograničava svoje izvještavanje u IOTG, na tokove gotovine između sopstvenog poslovanja i onog u koga je uloženo, na primjer na dividende i avanse
- Preduzeća koja izvještavaju o svojim udjelima u zajednički kontrolisanom subjektu (**MRS 31**) koristiće srazmjernu konsolidaciju, uključuje u svoj konsolidovani izvještaj tokova gotovine svoj srazmjerni udio tokova gotovine, zajednički kontrolisanog subjekta.

Izvještaj o tokovima gotovine

Na objavljivanje gotovinskih tokova proisteklih iz pribavljanja i prodaja preduzeća kćerki i drugih poslovnih jedinica odnosi se **paragraf 39 do 42 MRS 7.**

Agregatne gotovinske tokove koji proističu iz ovih transakcija i operacija treba prezentovati odvojeno i razvrstano po aktivnostima.

Izvještaj o tokovima gotovine

Zbirne tokove gotovine koji nastaju iz sticanja i od otuđenja zavisnih preduzeća i drugih poslovnih jedinica, treba zasebno prikazati i klasifikovati kao investicione aktivnosti.

Izveštaj o tokovima gotovine

Preduzeća treba da zbirno objelodani i za sticanje i za otuđenje zavisnih preduzeća i drugih poslovnih jedinica u datom periodu, svaku od sledećih podtački:

- Ukupna naknada za kupovinu ili otuđenje
- Dio naknade za kupovinu ili otuđenje koji tereti gotovinu ili ekvivalente gotovine
- Iznos gotovine i ekvivalenata gotovine u zavisnim preduzećima ili poslovnoj jedinici koje su stečene ili otuđene
- Iznos sredstava i obaveza osim gotovine i ekvivalenata gotovine u zavisnom preduzeću ili poslovnoj jedinici koje su stečene ili otuđene ukupno za svaku glavnu kategoriju.

Izveštaj o tokovima gotovine

Na objavljivanje komponenti gotovine i got. ekvivalenata i usklađenosti iznosa iz izveštaja o novčanim tokovima sa odgovarajućim pozicijama bilansa stanja odnose se **paragrafi 45 i 46 MRS 7.**

Preduzeće bi trebalo da objelodani komponente gotovine i gotovinskih ekvivalenata i trebalo bi da prikaže usklađenost iznosa u svom Izveštaju o novčanim tokovima sa ekvivalentnim pozicijama saopštenim u Bilansu stanja (paragraf 45)

Izvještaj o tokovima gotovine

Objelodanjivanje

Preduzeće shodno **paragrafu 46 MRS 7** mora objelodaniti politiku u određivanju sastava gotovine i ekvivalenata gotovine.

Izveštaj o tokovima gotovine

Metode izvještavanja o gotovinskim tokovima

O gotovinskim tokovima iz operativnih aktivnosti može se izvještavati primjenom:

- ☐ **Direktne metode**
- ☐ **Indirektne metode**

(bez obzira koji se metod koristi za izvještavanje o gotovinskim tokovima iz operativnih aktivnosti, izvještavanje o gotovinskim tokovima iz aktivnostima investiranja i aktivnosti finansiranja vrši se na isti način – odvojeno po vrstama bruto gotovinskih primanja i bruto gotovinskih isplata)

Direktna metoda

IOTG – poslovna aktivnost

Ovaj dio IOTG sastojao bi se od sledećih stavki:

☐ **Gotovinska primanja od poslovne aktivnosti (od kupaca)**

☐ **Gotovinske isplate dobavljačima i zaposlenim**

Gotovina generisana iz poslovne aktivnosti

Nakon ovih stavki kao odbitne stavke, odnosno odlive imamao:

☐ **Plaćeni porez na dobitak**

☐ **Plaćena kamata**

☐ **Plaćena dividenda**

Neto gotovina iz operativniha aktivnosti

(Napomena: plaćena kamata i plaćena dividenda mogu biti uključene i u finansijsku aktivnost po MRS 7)

Izvještaj o tokovima gotovine

Pozicija	Red. broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	301		
1. Prodaja i primljeni avansi	302		
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	303		
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	304		
II Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	305		
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	306		
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	307		
3. Plaćene kamate	308		
4. Porez na dobitak	309		
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	310		
III Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I-II)	311		

Pod oznakom red. br. 301 - **Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti** upisuje se podatak o ukupnom prilivu gotovine sa pozicija pod oznakom red. br. 302 do red. br. 304.

Pod oznakom red. br. 302 - **Prodaja i primljeni avansi** iskazuju se podaci o prilivu gotovine po osnovu naplaćenih potraživanja od kupaca u toku izvještajnog perioda i primljeni avansi od dobavljača.

Pod oznakom red. br. 303 - **Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti** iskazuju se podaci o prilivu gotovine po osnovu naplaćenih zateznih i ugovornih kamata po osnovu potraživanja od kupaca i druge naplaćene kamate iz poslovnih aktivnosti.

Pod oznakom red. br. 304 - **Ostali prilivi iz redovnog poslovanja** iskazuju se podaci o prilivu gotovine od državnih organa po osnovu premija, subvencija, dotacija i sl, po osnovu naplate prihoda od zakupnina, članarina i ostalih poslovnih prihoda, kao i naplate potraživanja od zaposlenih i ostalih potraživanja.

Izvještaj o tokovima gotovine

- Pod oznakom red. br. 305 - **Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti** upisuje se podatak o ukupnom odlivu gotovine sa pozicija pod oznakom red. br. 306 do red. br. 310.
- Pod oznakom red. br. 306 - **Isplate dobavljačima i dati avansi** iskazuju se iznosi izvršenih isplata dobavljačima za nabavke sirovina i materijala i drugih troškova poslovanja u toku izvještajnog perioda, kao i iznosi plaćenih avansa dobavljačima za buduće nabavke materijala, robe, energije i usluga.
- Pod oznakom red. br. 307 - **Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi** iskazuju se iznosi isplaćenih bruto zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 308 - **Plaćene kamate** iskazuju se sva plaćanja po osnovu kamata u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 309 - **Porez na dobit** iskazuju se iznosi plaćenih akontacija poreza na dobit u toku izvještajnog perioda i po konačnom obračunu za prethodni izvještajni period, umanjeni za izvršene povraćaje u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 310 - **Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda** iskazuju se iznosi isplata u toku izvještajnog perioda po osnovu akciza, poreza na dodatu vrijednost i ostalih poreza, carina i drugih dažbina.
- Pod oznakom red. br. 311 - **Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti** iskazuje se razlika između pozicija pod oznakom red. br. 301 - **Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti** i red. br. 305 - **Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti**.

Izveštaj o tokovima gotovine

B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	312		
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	313		
2. Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	314		
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	315		
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	316		
5. Primljene dividende	317		
II Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	318		
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	319		
2. Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	320		
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	321		
III Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II)	322		

- Pod oznakom red. br. 312 - **Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja** upisuje se podatak o ukupnom prilivu gotovine iz aktivnosti investiranja sa pozicija pod oznakom red. br. 313 do red. br. 317.
- Pod oznakom red. br. 313 - **Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)** iskazuje se iznos primljene gotovine u toku izvještajnog perioda po osnovu prodaje akcija i udjela umanjen za isplate radi sticanja tih plasmana.
- Pod oznakom red. br. 314 - **Prodaja nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja, opreme i bioloških sredstava**, iskazuje se iznos primljene gotovine od prodaje nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 315 - **Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)** iskazuje se iznos primljene gotovine u toku izvještajnog perioda po osnovu prodaje kratkoročnih i dugoročnih finansijskih plasmana, umanjen za izvršene isplate radi sticanja tih plasmana.
- Pod oznakom red. br. 316 - **Primljene kamate iz aktivnosti investiranja** iskazuje se iznos gotovine po osnovu naplaćenih kamata u toku izvještajnog perioda iz aktivnosti investiranja.
- Pod oznakom red. br. 317 - **Primljene dividende** iskazuje se iznos primljene gotovine po ovom osnovu u toku izvještajnog perioda.

- Pod oznakom red. br. 318 – **Odlivi gotovine iz aktivnosti** investiranja upisuje se podatak o ukupnom odlivu gotovine iz aktivnosti investiranja sa pozicija pod oznakom red. br. 319 do red. br. 321.
- Pod oznakom red. br. 319 - **Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)** iskazuje se iznos odliva gotovine po osnovu sticanja akcija i udjela, umanjen za iznos priliva gotovine od prodaje akcija i udjela.
- Pod oznakom red. br. 320 - **Kupovina nematerijalnih ulaganja, nekretnina postrojenja, opreme i bioloških sredstava**, iskazuje se iznos odliva gotovine po osnovu pribavljanja nematerijalnih ulaganja i osnovnih sredstava.
- Pod oznakom red. br. 321 - **Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)** iskazuje se iznos odliva gotovine po osnovu kupovine dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, umanjen za prilive gotovine od prodaje ili realizacije tih plasmana.
- Pod oznakom red. br. 323 - **Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja** iskazuje se razlika između pozicije pod oznakom red. br. 312 - **Prilivi gotovine iz investiranja** i red. br. 318 - **Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja**

C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	323		
1. Uvećanje osnovnog kapitala	324		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	325		
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	326		
II Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	327		
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	328		
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	329		
3. Finansijski lizing	330		
4. Isplaćene dividende	331		
III Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I-II)	332		

- Pod oznakom red. br. 323 - **Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja** upisuje se podatak o ukupnom prilivu gotovine sa pozicija pod oznakom red. br. 324 do red. br. 326.
- Pod oznakom red. br. 324 - **Uvećanje osnovnog kapitala** iskazuju se iznosi priliva gotovine po osnovu uplate akcija i drugih trajnih udjela u osnovni kapital pravnih lica i preduzetnika.
- Pod oznakom red. br. 325 - **Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)** iskazuje se iznos priliva gotovine po osnovu dugoročnih i kratkoročnih kredita, umanjen za otplate tih kredita u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 326 - **Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze** iskazuje se iznos priliva gotovine po osnovu ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza pravnih lica i preduzetnika, umanjen za otplate tih obaveza u toku izvještajnog perioda.

Izveštaj o tokovima gotovine

EKONOMSKI FAKULTET PODGORICA

- Pod oznakom red. br. 327 - **Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja** upisuje se podatak o ukupnom odlivu gotovine iz aktivnosti finansiranja sa pozicija pod oznakom red. br. 328 do red. br. 331.
- Pod oznakom red. br. 328 - **Otkup sopstvenih akcija i udjela** iskazuje se iznos odliva gotovine u toku izvještajnog perioda za otkup sopstvenih akcija i udjela.
- Pod oznakom red. br. 329 - **Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)** iskazuje se iznos odliva gotovine po osnovu otplate dugoročnih i kratkoročnih kredita i drugih obaveza, umanjen za iznos novih kredita i obaveze u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 330 - **Finansijski lizing** iskazuje se iznos odliva gotovine u toku izvještajnog perioda po osnovu plaćanja za sredstva uzeta u finansijski lizing.
- Pod oznakom red. br. 331 - **Isplaćene dividende** iskazuje se iznos odliva gotovine po osnovu dividendi u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 332 - **Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja** iskazuje se razlika između pozicija pod oznakom red. br. 323 - **Priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja** i red. br. 327 - **Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja**.

D. NETO TOK GOTOVINE (311+322+332)	333		
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	334		
F. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	335		
G. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	336		
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (333+334+335-336)	337		

- Pod oznakom red. br. 333 - **Neto tok gotovine** iskazuje se razlika između iznosa na pozicijama red. br. 311, 322 i 332.
- Pod oznakom red. br. 334 - **Gotovina na početku izvještajnog perioda** iskazuje se iznos gotovine na dan 1. januara prethodne i tekuće godine.
- Pod oznakom red. br. 335 - **Pozitivne kursne razlike** po osnovu preračuna gotovine iskazuje se iznos realizovanih pozitivnih kursnih razlika na dan bilansa.
- Pod oznakom red. br. 336 - **Negativne kursne razlike** po osnovu preračuna gotovine iskazuje se iznos realizovanih negativnih kursnih razlika na dan bilansa.
- Pod oznakom red. br. 337 - **Gotovina na kraju izvještajnog perioda** iskazuje se iznos gotovine na kraju izvještajnog perioda (red. br. 333 + 334 + 335 - 336)

Izvještaj o tokovima gotovine

Indirektna metoda

Dobitak prije oporezivanja

Plus: amortizacija

Plus: Troškovi dugoročnih rezervisanja

Plus: Negativne kursne razlike

Plus: Rashodi kamata

Plus: Smanjenje zaliha

Plus: Smanjenje potraživanja iz poslovanja

Plus: Povećanje obaveza iz poslovanja

Plus: Kapitalni gubici od prodaje stalne imovine

Plus: Povraćaj poreza na dobitak

Minus: Pozitivne kursne razlike

Minus: Povećanje potraživanja iz poslovanja

Minus: Povećanje zaliha

Minus: Smanjenje obaveza iz poslovanja

Minus: Prihodi od aktiviranja učinaka u osnovna sredstva

Minus: Kapitalni dobici

Minus: Plaćeni porez na dobitak

Izveštaj o tokovima gotovine

Pozicija	Red. broj	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
1. Rezultat prije oporezivanja	301		
2. Amortizacija	302		
3. Promjena zaliha	303		
4. Promjena potraživanja	304		
5. Promjena obaveza prema dobavljačima	305		
6. Promjena rezervisanja	306		
7. Plaćene kamate	307		
8. Porez na dobitak	308		
9. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	309		
10. Promjena odloženih poreza i drugih nepomenutih stavki koje imaju uticaj na tok gotovine iz poslovnih aktivnosti	310		
I. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 10)	311		

Izveštaj o tokovima gotovine

- Pod oznakom red. br. 301 – **Rezultat prije oporezivanja** upisuje se podatak o rezultatu prije oporezivanja (podatak iz Izveštaja o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/).
- Pod oznakom red. br. 302 – **Amortizacija** iskazuju se podaci o troškovima amortizacije (podatak iz Izveštaja o ukupnom rezultatu /bilans uspjeha/).
- Pod oznakom red. br. 303 – **Promjena zaliha** iskazuju se podaci o promjeni zaliha (podatak iz Izveštaja o finansijskim pozicijama /bilans stanja/).
- Pod oznakom red. br. 304 – **Promjena potraživanja** iskazuju se podaci o promjenama potraživanja (podatak iz Izveštaja o finansijskim pozicijama /bilans stanja/).
- Pod oznakom red. br. 305 – **Promjena obaveza prema dobavljačima** iskazuju se podaci o promjenama obaveza prema dobavljačima (podatak iz Izveštaja o finansijskim pozicijama /bilans stanja/).
- Pod oznakom red. br. 306 – **Promjena rezervisanja** iskazuju se podaci o promjenama rezervisanja koja ne utiču na tokove gotovine (podatak iz Izveštaja o finansijskim pozicijama /bilans stanja/).
- Pod oznakom red. br. 307 - **Plaćene kamate** iskazuju se sva plaćanja po osnovu kamata u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 308 - **Porez na dobit** iskazuju se iznosi plaćenih akontacija poreza na dobit u toku izvještajnog perioda i po konačnom obračunu za prethodni izvještajni period, umanjeni za izvršene povraćaje u toku izvještajnog perioda.
- Pod oznakom red. br. 309 - **Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda** iskazuju se iznosi isplata u toku izvještajnog perioda po osnovu akciza, poreza na dodatu vrijednost i ostalih poreza, carina i drugih dažbina.
- Pod oznakom red. br. 310 – **Promjena odloženih poreza i drugih nepomenutih stavki koje imaju uticaj na tok gotovine iz poslovnih aktivnosti** iskazuju se podaci o promjenama odloženih poreza i drugih nepomenutih stavki koje ne utiču na tokove gotovine (podaci iz Izveštaja o finansijskim pozicijama /bilans stanja/).

Pod oznakom red. br. 311 - **Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti** iskazuje se razlika između pozicija pod oznakom red. br. 301 - **Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti** i red. br. 305 - **Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti**.

Izveštaj o tokovima gotovine

PRILIVI NOVCA	ODLIVI NOVCA
▪ Povećanje obaveza ▪ Povećanje kapitala ▪ Smanjenje nenovčane imovine	▪ Smanjenje obaveza ▪ Smanjenje kapitala ▪ Povećanje nenovčane imovine

Prilivi

Poslovna aktivnost

Prodaja robe, usluge
provizije, tantjeme,
primljene kamate,
primljene naknade šteta

Aktivnost investiranja

Prodaja stalne imovine, naplata glavnice
datih kredita

Aktivnost finansiranja

Emisija akcija, primljeni krediti

Odlivi

Poslovna aktivnost

Isplate dobavljačima,
isplate zaposlenim,
plaćeni porezi, plaćene
premije osiguranja

Aktivnost investiranja

Kupovina stalne imovine, dati
kredit

Aktivnost finansiranja

Otkupljene sopstvene akcije, otplata
kredita, isplata dividendi

Čisti novčani tok

Izvještaj o tokovima gotovine

PRIMJER 1:

Preduzeće „X“ imalo je sledeće finansijske podatke za na dan 31.12. 2011. godine:

Kapitalna ulaganja	75.000.000 €
Objavljene su dividende	1.200.000 €
Neto dobitak	17.000.000 €
Emitovane su obične akcije	33.000.000 €
Povećanje potraživanja od kupaca	12.000.000 €
Amortizacija	3.500.000 €
Prodane su nepokretnosti	6.000.000 €
Kapitalni dobitak od prodaje nepokretnosti	500.000 €

Na bazi navedenih podataka utvrditi koji je završni saldo gotovine na kraju godine uz pretpostavku da je početni saldo iznosio 30.000.000 €

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Neto dobitak	17.000.000 €
amortizacija	3.500.000 €
Kapitalni dobitak	(500.000 €)
Povećanje potraživanja od kupaca	12.000.000 €
NOVČANI TOK IZ REDOVNOG POSLOVANJA 8.000.000€	

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Kapitalna ulaganja (75.000.000 €)

Prihodi od prodaje imovine 6.000.000 €

NOVČANI TOK IZ INVESTICIONE AKTIVNOSTI (69.000.000 €)

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Emitovane obične akcije

33.000.000 €

NOVČANI TOK IZ FINANSIJSKE AKTIVNOSTI 33.000.000 €

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

NETO NOVČANI TOK	(28.000.000) €
NOVAC NA POČETKU	30.000.000 €
NOVAC NA KRAJU PERIODA	2.000.000 €

Izvještaj o tokovima gotovine

PRIMJER 2:

Firma „Y“ je počela poslovanje 01.01.2011. godine sa srednjoročnim reditom od 21.000 € i emitovanim akcijama od 35.000 €. Kompanija je kupila gotovinom osnovna sredstva za 21.000 € i tokom godine do 31.12.2011. godine ušla je u sledeće transakcije:

- **Kupovine od dobavljača su iznosile 19.500 € od čega 2.550 € nije plaćeno do kraja godine.**
- **Naknade i zarade iznosile su 10.500 € od čega 750 € nije plaćeno do kraja godine.**
- **Kamate na kredit od 2.100 € bile su u potpunosti plaćene kao i otplata glavnice od 5.250 €.**
- **Prihodi od prodaje iznosili su 29.400 € uključujući i 900 € potraživanja od kupaca.**
- **Naplaćene su kamate na gotovinske depozite kod banke u iznosu 75 €.**
- **Objavljena je dividenda 31.12.2011. godine u iznosu od 4.000 €.**

Pripremiti izvještaj o gotovinskim tokovima

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Gotovinski tokovi iz operativne aktivnosti	
Gotovinska primanja od kupaca (29.400 - 900)	28.500
Gotovinske isplate dobavljačima (19.500 – 2.550)	(16.950)
Gotovinske isplate zarada (10.500 – 750)	(9.750)
Plaćene kamate	(2.100)
Naplaćene kamate	75
Neto gotovina iz operativne aktivnosti	(225)

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Gotovinski tokovi iz aktivnosti investiranja

Kupovina osnovnog sredstva	(21.000)

Neto gotovina iz aktivnosti investiranja	(21.000)

Izvještaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Gotovinski tokovi iz aktivnosti finansiranja

Emisija akcija	35.000
Dobijen srednjoročni kredit	21.000
Otplata dugoročnog kredita	(5.250)
Neto gotovina iz aktivnosti finansiranja	50.750

Izveštaj o tokovima gotovine

REŠENJE:

Neto povećanje gotovine i EG	29.525
Gotovina i EG na početku perioda	-
GOTOVINA I EG NA KRAJU PERIODA	29.525